

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 226/04-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 22. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Alexandra Bröstla o sťažnosti M. B. a P. B., obe bytom K., zastúpených advokátkou JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II vo veci vedenej pod sp. zn. 11 C 181/98 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. B. a P. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II vo veci vedenej pod sp. zn. 11 C 181/98 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Košice II **p r i k a z u j e ,** aby vo veci sp. zn. 11 C 181/98 konal bez zbytočných prietáhov.

3. M. B. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. P. B. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Košice II je p o v i n n ý uhradiť M. B. a P. B. trovy právneho zastúpenia 15 053 Sk (slovom pätnásťtisícpäťdesiattri slovenských korún) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. M. K., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 17. septembra 2004 doručené podanie M. B. a P. B., obe bytom K. (ďalej len „sťažovateľky“), zastúpených advokátkou JUDr. M. K., K., ktoré bolo označené ako „*sťažnosť podľa článku 127 Ústavy SR pre porušenie práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa článku 41 ods. 1 druhej vety Ústavy SR, podľa článku 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa článku 47 ods. 3 Ústavy SR*“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľky ním namietajú porušenie čl. 41 ods. 1 druhej vety a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 a práva podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 11 C 181/98 a porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 16 Co 400/00.

Sťažovateľky vo svojej sťažnosti okrem iného uviedli:

„My sťažovateľky sme dňa 28. 1. 1998, ešte ako maloleté deti, prostredníctvom našej zákonnej zástupkyne A. K., podali žalobu o určenie, že do dedičstva po našom nebohom starom otcovi G. B., zomrelom dňa 16. 7. 1997 patria finančné prostriedky v hodnote 1.106.716,- Sk, ktoré mu boli vyplatené v mesiaci máj 1997. Konanie sa vedie na Okresnom súde Košice II. pod sp. zn. 11 C 181/98 a nie je právoplatne ukončené.

... prvý termín pojednávania vytýčil na deň 14. 5. 1999, teda rok a štyri mesiace súd bezdôvodne vo veci nekonal, na našu škodu.

Dňa 13. 11. 1998 bola súdu doručená urgencia, aby vo veci riadne konal.

Dňa 14. 5. 1999 súd začal vypočúvať účastníkov... Dňa 2. 7. 1999 súd pokračoval vo výsluchu účastníkov, naše návrhy na dokazovanie nebral do úvahy...

Pojednávanie dňa 17. 9. 1999 bolo, pre neprítomnosť jedného odporcu a svedkov, odročené na 20. 10. 1999...

Posledné pojednávanie bolo vytýčené na termín po siedmich mesiacoch. Počas tohto času súd opäť bezdôvodne nekonal.

Na pojednávaní dňa 12. 5. 2000 súd vo veci rozhodol. Naše návrhy na doplnenie dokazovania neakceptoval z dôvodu, že ich vykonanie nepovažoval za nevyhnutné, ale predovšetkým z toho dôvodu, že my, navrhovatelia, ktorí sme dôkaz navrhli, by sme boli oslobodení od povinnosti zaplatiť poplatok za tento dôkaz...

Podľa nášho názoru, postupom Okresného súdu v Košiciach II. v konaní sp. zn. 11 C 181/98 boli porušené ústavné práva, ktoré nám garantuje Ústava SR v článku 41 ods. 1 druhá veta, kde sa deklaruje zaručenie osobitnej ochrany detí a mládeže. Rovnako sa domnievame, že boli porušené naše práva garantované nám Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to v článku 14. Súd, ako to vyplýva aj zo zdôvodnenia rozsudku sp. zn. 11 C 181/98 zo dňa 12. 5. 2000, nám ako deťom neposkytol žiadnu ochranu, dokonca nás v konaní pre našu údajnú nemajetnosť diskriminoval. Rovnako súd porušil naše právo garantované v článku 47 ods. 3 Ústavy SR, na základe ktorého sú si účastníci v konaní pred súdmi rovní.

Rozsudok Okresného súdu Košice II. sp. zn. 11 C 181/98 zo dňa 12. 5. 2000 nám bol doručený dňa 3. 7. 2000.

Proti rozsudku sme dňa 13. 7. 2000 podali odvolanie, ktoré sme dňa 30. 8. 2000 podrobne zdôvodnili.

Dňa 1. 10. 2001, keďže súd vo veci nekonal, obrátili sme sa na Okresný súd Košice II. so žiadosťou o odstránenie prietáhov v konaní a o ich náležité zdôvodnenie. Súd na uvedené nereagoval.

Dňa 23. 12. 2002 sme opäť tomuto súdu adresovali výzvu na odstránenie prietáhov v konaní a o ich zdôvodnenie. Uvedené sme už urobili doporučeným listom.

Dňa 21. 10. 2003 nám bolo doručené predvolanie Krajského súdu v Košiciach na deň 27. 10. 2003...

Krajský súd v Košiciach dňa 30. 10. 2003 bez nariadenia pojednávania zrušil uznesením rozsudok Okresného súdu Košice II. ... v jeho napadnutých častiach a vec vrátil súdu I. stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Zrušujúce uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 16 Co 400/00 nám bolo súdom I. stupňa doručené až 18. 3. 2004 s výzvou, aby sme navrhli, aké dôkazy navrhujeme v konaní vykonať. Ak navrhujeme vykonať znalecké dokazovanie, máme uviesť, aké otázky má znalec zodpovedať.

Listom zo dňa 30. 4. 2004 sme súdu, v zmysle stanoviska odvolacieho súdu, zaslali, keďže už v konaní môžeme vystupovať vo vlastnom mene, ako plnoleté účastníčky konania. Súd I. stupňa sme upozornili, že od podania žaloby uplynulo skoro 7 rokov, že finančné prostriedky, ktoré mali byť predmetom tohto konania, nám, teraz už plnoletým, nebudú nikdy fakticky vyplatené...

Dňa 22. 6. 2004 nám súd doručil výzvu, aby sme obratom predložili súdu doklady o svojich príjmoch, aby tak mohol zistiť, či sú u nás splnené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 12. 7. 2004 sme mu spomínané doklady doručili, odvtedy opäť súd nekoná. Poukazujeme na to, že lehoty, ktoré uplynuli a plynú medzi jednotlivými úkonmi súdu vo veci sú neprimerane dlhé a podľa nášho názoru nijako neospravedlňiteľné. ...“

Sťažovateľky žiadali, aby ústavný súd prijal ich sťažnosť na ďalšie konanie a po prerokovaní veci nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II. pod sp. zn. 11 C 181/98 a v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 16 Co 400/00 porušené.

Právo sťažovateľiek na osobitnú ochranu detí a mládeže podľa článku 41 ods. 1 druhej vety Ústavy Slovenskej republiky, ako aj na ochranu proti diskriminácii podľa článku 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na rovnosť pred súdmi podľa článku 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky bolo v konaní na Okresnom súde Košice II. pod sp. zn. 11 C 181/98 porušené.

Ústavný súd SR Okresnému súdu Košice II. v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 11 C 181/98 prikazuje, aby tento konal bez zbytočných prietahov a zdržal sa porušovania vyššie uvádzaných ústavných práv a práv garantovaných Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd voči sťažovateľkám.

Ústavný súd priznáva sťažovateľkám primerané finančné zadosťučinenie vo výške 600. 000,- Sk.

Okresný súd Košice II. a Krajský súd v Košiciach sú povinné uhradiť trovy právnej služby advokátke JUDr. M. K., Košice Štúrova 20, vo výške 47.592, - Sk na účet... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľiek na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2004 podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona v časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľiek na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru postupom okresného súdu vo veci sp. zn. 11 C 181/98, rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie v tejto časti.

Predseda okresného súdu vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 22. decembra 2004 (Spr. 1671/04) okrem iného uviedol:

„... Z obsahu spisu vyplýva, že žaloba bola podaná na tunajšom súde dňa 28. 1. 1998 spolu so žiadosťou o oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku v predmetnom spore. Dňa 13. 8. 1998 bol daný konajúcou sudkyňou pokyn pre doručenie odpisu návrhu žalovaným v 1. až 4. rade, aby sa k tomuto vyjadrili v lehote 15 dní a dňa 26. 1. 1999 pokyn pre zaslanie tlačiva, ktorým mali byť preukázané osobné, majetkové a zárobkové pomery zákonných zástupkyň žalobkyň.

Dňa 21. 4. 1999 bol vo veci určený termín pojednávania na deň 14. 5. 1999. Ďalšie pojednávania sa uskutočnili v dňoch 2. 7. 1999, 17. 9. 1999, 22. 10. 1999 a 12. 5. 2000. Medzi poslednými dvoma pojednávania boli zabezpečované doklady, potrebné pre rozhodnutie veci.

Dňa 12. 5. 2000 bol vyhlásený rozsudok, proti ktorému bolo 14. 7. 2000 podané odvolanie. Dňa 4. 8. 2000 bolo odvolanie zaslané na vyjadrenie žalovaným a dňa 29. 9. 2000 bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach.

V období od 29. 9. 2000 do 8. 12. 2003 sa spis nachádzal na odvolacom súde.

Dňa 8. 12. 2003 bol spis vrátený Krajským súdom v Košiciach s rozhodnutím, ktorým bol rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby zrušený a v rozsahu zrušenia vec vrátená prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 10. 12. 2003 dala konajúca sudkyňa pokyn pre doručenie rozhodnutia odvolacieho súdu právnym zástupcom účastníkov konania a zároveň vyzvala právnu zástupkyňu žalobkyň (sťažovateľiek) na označenie dôkazov, ktoré vo veci navrhuje vykonať. Uvedenú výzvu prevzala právna zástupkyňa 8. 3. 2004, napriek tomu na túto nereagovala. Ďalšia výzva jej bola zasielaná 10. 5. 2004. Až na základe tejto výzvy doručila súdu stanovisko dňa 4. 6. 2004.

Dňa 7. 6. 2004 boli žalobkyne vyzvané na predloženie dokladov potrebných pre posúdenie, či naďalej u nich sú splnené podmienky pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov.

Uznesením zo dňa 8. 11. 2004 bolo vo veci nariadené znalecké dokazovanie.

Vzhľadom na uvedení chronológiu vykonaných úkonov možno konštatovať, že uvedené konanie vykazovalo v rámci objektívnych možností priebežnosť, a to predovšetkým v období od vytýčenia prvého pojednávania, až po rozhodnutie veci.

Obdobie viac ako troch rokov (29. 9. 2000 až 8. 12. 2003) nie som oprávnený posudzovať, nakoľko v tomto období sa spis nachádzal na nadriadenom Krajskom súde v Košiciach, pričom žiaden právny predpis neumožňuje okresnému súdu akýmkoľvek spôsobom do činnosti tohto súdu zasahovať.

Po vrátení spisu Krajským súdom v Košiciach dĺžku konania ovplyvnila i právna zástupkyňa žalobkyň, ktorá na prvú výzvu súdu, prevzatú 8. 3. 2004, žiadnym spôsobom nereagovala a túto súdom stanovenú povinnosť splnila až na základe ďalšej výzvy.

Dĺžka konania je ovplyvnená tiež skutkovou zložitou sporu, keďže vo veci bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie.

Ak ústavný súd nebude akceptovať môj argument o neprípustnosti predmetnej sťažnosti, prosím o zváženie mnou uvádzaných skutočností, týkajúcich sa konania vo veci samej s poukazom na vyššie uvádzané, ako aj na to, že tunajší súd už vo veci rozhodol i zohľadnenie obdobia, kedy sa spis bez zavinenia tunajšieho súdu nachádzal na Krajskom súde v Košiciach.“

Predseda okresného súdu súčasne oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní v tejto veci. Právna zástupkyňa sťažovateľiek oznámila 22. decembra 2004, že v prijatej sťažnosti trvá na ústnom pojednávaní, pretože od neho „*možno očakávať ďalšie objasnenie veci.*“

Ústavný súd nariadil ústne pojednávanie vo veci na 22. marec 2005. Okresný súd svoju účasť na tomto pojednávaní ospravedlnil 11. marca 2005. Na pojednávaní sa zúčastnila právna zástupkyňa sťažovateľiek Z verejného ústneho pojednávania nevyplýnuli žiadne nové skutočnosti vo vzťahu k prejednáwanej veci.

II.

Sťažovateľky sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia ich základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec

verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“, a porušenia práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“, v konaní Okresného súdu Košice II vedenom pod sp. zn. 11 C 181/98.

Účelom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu .

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) skúma vždy so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu podľa 1) právnej a faktickej zložitosti veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správania účastníka konania a 3) spôsobu, akým v konaní postupoval súd. Za súčasť prvého kritéria pritom považuje aj povahu veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 11 C 181/98 ide o návrh sťažovateľiek na určenie, že porúčiteľ vlastnil v dobe smrti peňažnú hotovosť 1 106 716 Sk. Ústavný súd konštatoval, že návrhy tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za zložité. Z hľadiska potreby zisťovania skutkového stavu a dokazovania sa konanie okresného súdu stalo zložitým a časovo náročnejším (aj v súvislosti so súvisiacim dedičským konaním sp. zn. 29 D 907/97). Táto skutočnosť však neospravedlňuje takú rýchlosť konania, ktorá v spojení s nedostatočným zisťovaním skutkového stavu vedie k pochybeniam v rozhodovacej činnosti (vyhodnotenie dôkazov) a k zrušeniu rozhodnutia vydaného v takomto konaní. Na skutkovú zložitosť sporu poukázal aj predseda okresného súdu.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v konaní sp. zn. 11 C 181/98, bolo správanie s'ťažovateliek ako účastníčok tohto súdneho konania. Ústavný súd hodnotil správanie s'ťažovateliek ako aktívne a súčinnosťné, ktoré zásadným spôsobom neprispelo k doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom. Právna zástupkyňa s'ťažovateliek, zákonná zástupkyňa s'ťažovateliek a s'ťažovateľky sa zúčastnili na nariadených pojednávaniach a jedna zo s'ťažovateliek bola aj vypočutá. S'ťažovateľky včas reagovali na výzvy okresného súdu (ústavný súd neakceptoval názor predsedu okresného súdu o tom, že právna zástupkyňa ovplyvnila dĺžku konania tým, že neprimerane dlho nereagovala na výzvu v roku 2004).

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v označenom súdnom konaní, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd vyhodnotil v rámci doterajšieho konania okresného súdu vo veci sp. zn. 11 C 181/98 tri obdobia:

a) Žaloba s'ťažovateliek bola pôvodne doručená okresnému súdu 28. januára 1998. Okresný súd nariadil vo veci v priebehu ďalšieho roka (od 14. mája 1999 do 12. mája 2000) celkovo päť pojednávanií (14. máj 1999, 2. júl 1999, 17. september 1999, 22. október 1999 a 12. máj 2000), pričom na poslednom z uvedených pojednávanií bol vyhlásený rozsudok vo veci. V tomto období (okrem prvých vyše šiestich mesiacov bez úkonu) okresný súd konal relatívne plynulo a bez zbytočných priet'ahov v konaní.

b) V druhom období rozhodoval o odvolaní proti rozsudku okresného súdu podanom s'ťažovateľkami 14. júla 2000 krajský súd (v období od 29. septembra 2000 do 8. decembra 2003), ktorého postup a (ne)činnosť nemožno pripísať na vrub okresného súdu.

c) V treťom období po zrušení rozsudku okresného súdu a po vrátení veci na ďalšie konanie okresnému súdu (8. december 2003) okresný súd vyzval 1. marca 2004 právnu zástupkyňu s'ťažovateliek na označenie dôkazov. Právna zástupkyňa reagovala na výzvu

v máji a júni 2004, keď predložila okresnému súdu aj návrh na nariadenie znaleckého dokazovania. Okresný súd následne 8. novembra 2004 ustanovil znalca MUDr. Š. S. na podanie znaleckého posudku o duševnom stave poručiťa (po viac ako siedmich rokoch od jeho smrti).

Ústavný súd so zreteľom na všetky uvedené skutočnosti konštatoval, že konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 11 C 181/98 ani po období viac ako siedmich rokov nie je právoplatne skončené a stále sa nachádza v štádiu doplňovania dokazovania znaleckým posudkom. Vzhľadom na to, že okresný súd v rámci obdobia, počas ktorého konal (spolu takmer štyri roky), neurobil úkony, ktoré by účinne a efektívne smerovali k právoplatnému rozhodnutiu vo veci samej a k nastoleniu stavu právnej istoty sťažovateľiek, a krajský súd zrušil jeho rozsudok z 12. mája 2000 vo výrokoch o zamietnutí žaloby a vrátil mu vec v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie ústavný súd rozhodol, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 181/98 bolo porušené základné právo sťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 11 C 181/ 98 ďalej konal bez zbytočných priťahov.

2. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Sťažovateľky požadovali priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 600 000,- Sk, pričom v odôvodnení sťažnosti okrem iného uviedli: „... *Vzhľadom na postup súdov od januára 1998, nie je predpoklad, že by sa urýchlene odstránil stav našej právnej neistoty. Ako sme už ukázali v konaniach... súdov sme boli diskriminované. ... V súčasnej dobe už konanie na Okresnom súde Košice II. trvá siedmy rok. Prieťahy, ktoré v konaniach vznikli a naďalej vznikajú, sú zavinené výlučne odporcami. Prebiehajúce konania majú svoj dopad, negatívny, aj na naše majetkové pomery. Už teraz nám vznikla zavinením súdov značná škoda. Tento stav neistoty a sklamania, navodzuje svojím postojom, ale aj nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti. U nás to vyvoláva voči týmto orgánom stratu dôvery a beznádej.*“

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej v dôsledku zbytočných prieťahov. Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prieťahov, je toho názoru, že porušenie základného práva sťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto právomoci. Preto považoval za potrebné rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Vzhľadom na celkovú dobu nečinnosti okresného súdu v konaní vo veci sp. zn. 11 C 12/97, berúc do úvahy skutočnosť, že sťažovateľky sa o predĺženie tejto doby tiež pričínili, a zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu vrátane pozície sťažovateľiek sprevádzanej pocitom neistoty, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti ústavný súd považoval priznanie sumy 20 000 Sk každej z nich za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Právna zástupkyňa sťažovateľiek uplatnila nárok na náhradu trov 47 952 Sk za dva úkony právnej služby. Ústavný súd jej uhradil len účelne vynaložené trovy, za ktoré považoval dvakrát dva úkony právnej služby po 4 534 Sk (pričom táto základná sadzba bola znížená o 20 %) a po 136 Sk režijný paušál, ktorých výšku určil podľa kritérií platných pre úhradu trov konania v roku 2004 a ktoré vyčíslil sumou 15 053 Sk (§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16, § 17 ods. 2 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) vychádzajúc z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za 1. polrok 2003, ktorá bola 13 602 Sk (pre odmeny za úkony po 1. januári 2004).

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2005